

ĒRĢĻU NOVADA ZINĀS

Ērgļu novada pašvaldības informatīvais izdevums Nr. 7 (152) 2019. jūlijs

Īszinas

Foto no Sintijas Māliņas personīgā arhīva

✓ Saskaņā ar Ērgļu, Madonas, Cēsaines, Lubānas, Varakļānu novadu pašvaldību un Vaijies pašvaldības, Vācijā, noslēgto sadarbības līgumu no 26. līdz 30. jūnijam Latvijā tika uzņemta Vaijies pašvaldības delegācija 26 cilvēku sastāvā. Pieredzes apmaiņas laikā vācu kolēģi apskatīja Rīgu, iepazīnās ar Madonas novadu un pašvaldības darba organizāciju, viesojās Ērgļu novadā - Ērgļu vidusskolā, pirmsskolas izglītības iestādē "Pienenīte", Brāļu Jurjānu memoriālajā muzejā "Meņģeļi", viduslaiku pils parka teritorijā, Ērgļu saietā namā, kur tika atklāta Vaijies mākslinieces Liliānas Bruningas izstāde "Dzīve kastītē", kas būs apskatāma līdz augusta vidum.

"Raibā līnija" atzīmē 10 darba gadus

6. jūlijā Ērgļu saietā namā līnijdeju grupa „Raibā līnija” svinēja 10 gadu radošās darbības jubileju. Pirmā deja, protams, ar daļrunīgu nosaukumu - "No puķēm vismīļākās man rozēs tumšsarkanās".

Jāteic, ka ar lielu dedzību darbojas līnijdeju kolektīva "Raibā līnija" dalībnieces. Dāmas savu brīvo laiku velta aktīvai un veselīgai nodarbei - kustību priekam, kas sniedz gandarījumu sev un arī citiem. Dejotājas iemantojušas draugus arī citos novados un daudzas nedēļas nogales ir izbraukumos līnijdeju saietos, lai kopā dejotu un mācītos atkal un atkal jaunus deju soļus. 10 gados dejotājas apbraukājušas turpat pusi Latvijas - kolektīvs uzstājies ne tikai Ērgļu novadā, bet arī Pļaviņu, Gulbenes, Madonas apkaimēs u.c. novados.

Kolektīvs „Raibā līnija” savu darbību uzsāka Emmas Ceras vadībā, kura ar lielu degsmi mācīja dalībniecēm pirmos deju soļus. Tagad kolektīva vadītāja ir Baiba Bistere. Laika ritumā dejotājām ir iemantoti daudz paziņu, draugu, un pašus tuvākos varēja redzēt arī šajā pasākumā. Uz Ērgļiem bija atbraukušas dejotājas no Madlienas, Lauberis, Salaspils, Rīgas, Kalsnavas, Smiltenes, Sauleskalna, Zaubes, Līgatnes, Aizkraukles, Vietalvas, Varakļāniem, Sausnējas un Dzelzavas. Ērgļu dejotājas bija sagatavojušas papildītu dienas programmu. Pasākums sākās ar piemiņas brīdi Sauleskalna kapos - kolektīva pirmās vadītājas Emmas Ceras atdusas vietā. Tad viesi tika aicināti uz Mailišu fabriku, bet vēlāk ciemiņi Ērgļu pils parkā iepazīnās ar mūsu dižgaru Rūdolfa Blaumani un Ērgļu pils parku.

Pēc interesantām izklaidēm visi tika mīļi gaidīti Ērgļu saietā namā uz sadanci. Daudziem līnijdejas asociējās ar kovboju stilu - džinsi, rūtainis krekls, hūte. Bet tā tas nav. Katra deja tiek īpaši pārdomāta un tai pievienots kāds elements, lai nebūtu garlaicīgi skatīties. Līnijdeju kolektīvs īpaši domā par tērpiem, tādēļ katrai dejai radīts savs imidžs. Protams, ka jubilejas koncertā kolektīvs izpildīja savu jaunāko deju jaunus tērpus.

Dejotājas ir pateicīgas visiem, kas palīdzēja pasākuma organizēšanā un norisē. Paldies Ērgļu novada pašvaldībai, Ērgļu teātra aktieriem, Inārai Strazdiņai par stāstu pils parkā, Ilzei un Inesei Mailītēm par radošo darbnīcu vadīšanu Mailišu fabrikā, kā arī paldies Ērgļu saietā nama un bibliotēkas darbiniekiem.

Lai dejotājām radoši nākamie gadi un viņas par sevi varētu teikt: "Esam izrāvušās no ikdienas, iemācījušās daudz jaunu deju, mums ir jautrs sastāvs ar daudzpusīgām interesēm, kas kopumā uzlabo dzīvesprieku. Prieka dzirksteles skatītāju acīs dod lielu gandarījumu par mūsu veikumu."

"Raibā līnija" kolektīva dejotājas
Foto no Baibas Bisteres personīgā arhīva

Seniōri Lietuvas ceļos

Iepriekšējos gados tuvāk iepazīnāsi Latvijas kultūrvēsturiskos novadus, 3. jūlijā 55 novada seniōri, biedrības „Ērgļu pensionāri” valdes priekšsēdētājas Līviņas Grozas aicināti, devās uz Lietuvas 2012. gada kultūras galvaspilsētu Anīkšciem, kas atrodas Aukštaitijas novada Utenas apriņķī (lietuvieši saka - apskritī). Anīkšči mums zināmi no tiem laikiem, kad Madonas rajonam šī bija viena no sadraudzības pilsētām Lietuvā. (Interesants fakts - pirms 50 gadiem 1969. gada 24. jūlijā Estrādes kalnā Šventojas upes ielokā kopā ar Madonas rajona pašdarbniekiem dziedāja arī Ērgļu kultūras nama jauktais koris.)

Gadu gaitā Anīkšči ieguvuši kūrorta pilsētas statusu, te attīstīta daudzveidīgu piedāvājumu bagāta tūrisma nozare. Muzeju vien - deviņi!

„Šaurītis” ir muzejs, kas atrodas simtgadīgas dzelzceļa stacijas kompleksā. To apmeklējām pirmo. 68,4 km vienīgais valstī darbojošais šaursliežu dzelzceļa posms kopā ar stacijām ir vērtīgs vēstures un kultūras objekts. Sestdienās un svētdienās mazais vilcieniņš vadā atpūtniekus uz Rubiķu ezeru, kas ir iecienīta atpūtas vieta. Te ieraugām lokomotīvi, dreziņas, dažādu sakaru un signālziņģijas ierīces, elektrificētu vilciena maketu, te arī vagonu, ar kādu cilvēki tika vesti uz Sibīriju. Ir stacijas priekšnieka kabinets. (Esam lepnī - mūsu vidū bijuši Ērgļu stacijas priekšnieks Roberts!) Drosmīgākās sievas un vīri izmēģina arī darbojošos eksponātus: rokas dreziņu un sliežu trīsriteni. Stacija, dzelzceļš, slīdes - vārdi, kas saistās ar ilgu laika posmu arī Ērgļu novada ļaudīm.

Šeimiņišķēlu pilskalnā, kurš ir visvairāk izpētītais pilskalns Lietuvā, nokļūstam 13. gs., kad te stāvējusi vienīgā Lietuvas karaļa Mindauga koka pils - Vorūtas pils. No jauna uzceltajā koka pils kompleksā iepazīstamies ar Lietuvas vēstures notikumiem tālā senatnē, bet pils pagalmā var šaut ar loku, vīt virvi, trenēties kara laukumā, spēlēt senlaiku spēles. Savu varēšanu te rāda arī mūsējie. Un izdodas!

Kā rodas ideja par muzeju? Lūk, viena atbilde: 1975. gadā agronoms Petrs Vasinausks, iejūdzis savu bērni, 42 dienu laikā pa Lietuvas ceļiem nobrauca 1501 km. Ceļojot viņš izdomāja izveidot Zirga muzeju. Mēs bijām sešu ēku kompleksā, kas vēsta par zirga laikmetu zemes darbos, te redzami lauku un pilsētas transportlīdzekļi, te iespēja iepazīt dažādus senos amatus, te unikāla Jurga Kazlauska un Jona Tvardauska kokgriezumu kolekcija. Cik daudz pacietības vajadzēja koktēlniekiem, lai veidotu tādus darbus! Te arī nobaudām lietuviešu tradicionālo ēdienu - cepelīnus. Varen garšīgi!

Neogotikas sarkano ķieģeļu divtorņu Svētā Apustuļa Mateja baznīca ir augstākā Lietuvā. Mūsu vidū bija bezbailīgi, kas Anīkščus skatīja no 33 m augstuma, jo vienā no torniem ierīkots skatu laukums, bet visa torņa augstums ir 79 metri. Pie baznīcas stalts pieminēklis Antanams Baranauskam, dzejniekam un bīskapam, kurš pasaulē pazīstams ar 21 valodā tulkoto viņa poēmu „Anīkšču sils”.

„Piedzīvo, ko neesi piedzīvojis, ieraugi, ko neesi redzējis!” gribas iesaukties mirklī, kad pa autobusa logu pie Labirintu parka pamanām Apgāzto māju. Jumta kore balsta ēku. Durvis, logi - viss otrādi kā īstenībā! Apmeklētājiem esot jāstaigā pa griestiem, visi priekšmeti kājām gaisā.

Šķiet, ka gaidītākā visa ceļojuma laikā ir 2015. gadā atklātā Pastaigu taka virs koku galotnēm, tā atrodas Anīkšču reģionālajā dabas parkā. Pirms turp nokļūstam, apstājamies pie Puntuka akmeņa, otra lielākā Lietuvā, sver 265 tonnas. A. Baranauska poēmā „Anīkšču sils” vēstīts, ka lielo akmeni šurp atnesis velns, kurš gribējis nojaukt baznīcu, bet, sabijies no gaiļa dziedāšanas, to nometis mežā. 1943. gadā akmeņi milzī iekalti divi lietuviešu lidotāju (Stepona Darjus un Stasja Girena) portreti, jo viņi no Ņujorkas ar nelielu lidmašīnu „Lituanica” 1933. gadā pārlidojuši Atlantijas okeānu. Tēpat mežā iepazīstam savdabīgas kukaiņu un putnu viesnīcas. Arī par meža iemītniekiem padomāts. Un tad jau, kāpjot arvien augstāk, sasniegts skatu laukums un sīki režģotā 300 m garā metāla taka, kas pakāpeniski ved virs koku galotnēm 21 m augstumā virs zemes. Kam vēl vairāk drosmes, tas uzkāpj arī 34 m augstajā skatu tornī (to pielīdzina 12 stāvu ēkai!), kura arhitektoniskais motīvs ir Aukštaitijas novada tautiskā josta. 2016. gadā Pastaigu taka kā unikāls tūrisma objekts Baltijā saņēma ANO Pasaules tūrisma organizācijas godalgu. Ko saņēmām mēs? Tās noteikti bija sajūtas, kādas vēl nebija justas. Droši vien kāds sevi iepazīna no jauna, varbūt pat bija pārsteigts par savu uzdrošināšanos.

Katrs ceļojums izraisa pārdomas par redzēto, dzirdēto, izjusto, saprasto. Atceroties Anīkščus, jādama par to, cik veiksmīgi pilsētas, kurā nav lielu rūpniecisku uzņēmumu, iedzīvotāji atraduši veidu, kā, novērtējot apkārtnes dabas pievilcību un papildinot to ar cilvēka izdomu un darbību, radīt savdabīgu, neatkārtojamu vidi gan sev, gan pilsētas viesiem.

Paldies Līvijai Grozai par ceļojuma maršruta ideju, par ekskursijas organizēšanu, paldies par to, ka trīs stundu garajā braucienā uz ceļojuma galamērķi jau tik daudz varējām uzzināt par Anīkščiem! Paldies Ērgļu novada domei par seniōru ekskursijas ceļa izdevumu finansēšanu!

Mārīte Breikša
Dzidras Riekstiņas foto

ĒRĢĻU NOVADA PAŠVALDĪBAS DOMĒ

Pārskats par 2019. gada jūnija domes sēdē lemtu

Sēdes norise tiek fiksēta audioierakstā, kuru var noklausīties pašvaldības mājaslapā: www.ergli.lv

- ✓ Nolēma finansiāli atbalstīt biedrību "Ērgļu pensionāri", piešķirot pašvaldības finansējumu EUR 550,00, lai segtu ekskursijas transporta izdevumus.
- ✓ Nolēma piešķirt pašvaldības finansējumu EUR 300,00 apmērā Kristapam Priedem, daļēji sedzot transporta izdevumus, lai no 2019. gada 18. jūlija līdz 2. augustam piedalītos LA-SALLE College of the Arts mākslas projektā "13th Tropical Lab Singapore 2019" Singapūrā.
- ✓ Nolēma neuzdot Ērgļu novada pašvaldības izpildītājam pieņemt darbā projektu un attīstības speciālistu.
- ✓ Nolēma neveidot Ērgļu novada muzeju komisiju (darba grupu) Ērgļu novada muzeju - R. Blaumaņa memoriālais muzejs "Braki", Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs "Meņģeļi" un Sausnējas pagasta vēstures muzejs "Līdumi" - ilgtspējīgas attīstības veicināšanai.
- ✓ Apstiprināja Ērgļu novada pašvaldības 2018. gada publisko pārskatu. Publiskais pārskats publicēts pašvaldības mājaslapā internetā: www.ergli.lv un nosūtīts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.

Informāciju sagatavoja pašvaldības sekretāre **S. Māliņa**

Jauki līgot Sausnējā!

Līgo lauki, līgo pļavas,
Savas dienas gaidītāmi;
Kad atnāca Jāņa diena,
Visiem ziedu seģenītes.
(L.t.dz.)

Vasaras saulgrieži ir laiks, kad daba tērpusies savā visskaistākajā rotā, zeme ir pilnbriedā un naktis ir īsākas par dienu. Mēs, latvieši, varam būt lepni, ka turam godā savas tradīcijas un svinam visi kopā šos priecīgos, dziesmotos un spožām ugunsroku liesmām vītos svētkus.

Vasaras saulgriežu laikā līdz zemei nonāk visvairāk saules gaismas. Šī enerģija veicina gan dabā, gan cilvēkos spēku un auglību.

Tādēļ arī šogad 22. jūnija pēcpusdienā Sidrabiņos, pie pagasta pārvaldes ēkas, tika kopā aicināti visi līgotgribētāji gan no mūsu - Sausnējas - pagasta, gan ciemiņi.

Pagasta pārvaldes vadītāja Elita Ūdre visus sveica Līgo svētkos, it īpaši izceldama Līgas un Jāņus.

Tur man tika Jāņos iet,
Kur lustīga Jāņa māte;
Kur lustīga Jāņa māte,
Tur lustīga līgošana.
(L.t.dz.)

Protams, mūsu pārvaldes vadītāja ir lustīga Jāņa māte, tādēļ viņa visus klātesošos sveica ar skaņīgu Līgo dziesmu.

Jāņu ielīgošanas pasākumā cilvēkus priecēja gan pašmāju pašdarbnieku, gan viesu uzstāšanās. Skatītāji sajūsmīnājās par eksotisko deju priekšnesumu Līgas Krastiņas izpildījumā, par Vietalvas līnijdejojāšu kolektīva "Smaidas" jautro uzstāšanos, par Ulda Vabuļa muzikālo sniegumu. Sausnējas pagasta līnijdeju kolektīvs "Dzīvojam dejā" skatītāju priekam bija sagatavojis vairākas līnijdejas, kas pārsteidza ar teatralizētiem uzņēmieniem un atraktivitāti, Aina un Vija locīja balsis skaņīgās līgo dziesmās, bet pagasta dramatisks kolektīvs rādīja anekdošu savirknējumu - skeču. To, ka priekšnesumi skatītājiem patika, liecināja smieklī un aplausi. Priecē, ka kolektīva sastāvs šogad papildinājies ar jauniem talantiem - Leldi un Aināru.

Pēc priekšnesumiem visi devāmies pie ugunsroku, lai būdītu sarūpēto cienastu, kopīgi palīgotu un padejotu.

Vēlot siltu un saulainu vasaru - pasākuma dalībniece **Inga Jutas Skrabes** foto

Jāņu ielīgošana „Brakos”

Jāņu gaidīšanas laiks ir skaists, maģisks un svētīgs, un tāds tas arī bija 16. jūnijā „Brakos”, kad muzejā pulcējās Studenšu Prezidiju Konventa koris (vadītāja Dace Bite), Dzērbenes folkloras kopa „Māras bērni” (vadītāja Mārīte Šķēle), Cēsaines folkloras kopa „Krauklēnieši” (vadītāja Baiba Putniņa), tautas mūzikas kopa „Pulgosnieši” (vadītāja Vineta Dāve) un Pļaviņu folkloras kopa „Āre” (vadītāja Agita Lindenberga).

Pasākuma pirmajā daļā „Braku” pagalmā, kur jauki smaržoja baltais āboliņš un, klusi sanēdamas, darbojās bitītes, katra kopa dziedāja trīs četras Līgo dziesmas, un pārējie varēja skaņīgi dungot līdzi. Interesanti, ka Jāņu dziesmas ir tik krāšņas un daudzveidīgas - vienai melodijai var būt dažādi vārdu varianti un arī vārdiem var būt atšķirīgas melodijas. Retākas un mazāk zināmas Līgo dziesmas izpildīja folkloras kopa „Āre”.

Kad jauki padziedāts un izgodināta mājas māte - muzeja vadītāja Zinta Saulīte -, kopīgi devāmies pie Jāņu ugunsroku, kuru simboliski aizdedzām un veicām dažādus rituālus - veiksmei, veselībai un auglībai. Gan dziedājām, gan arī izrunājām spēka vārdus. Gājām rotaļās un veicām rituāla dejas, cienājām

mies ar dažādiem sieriem un pīrādziņiem, malkojām „Braku” zāļu tēju. Viss, lai izdošanās un svētība lauku sētai un „Braku” mājām.

Pasākuma laikā virmoja liels pozitīvisms, labestība, prieks par iespēju pārmantot Līgo tradīcijas un tās nodot tālāk. Šķīrāmies ar apņemšanos, ka līgosim „Brakos” arī citu gadu.

Zintas Saulītes,
„Braku” muzeja vadītājas, teksts un foto

Vasaras saulstāvji „Meņģeļos”

Arvien biežāk Latvijā cilvēki sākuši godināt sauli un svinēt vasaras saulgriežus jeb saulstāvjus 21. jūnijā - dienā, kad iestājas astronomiskā vasara. Arī „Meņģeļos” šogad tika svinēti saulstāvji. Nedēļu pirms pasākuma tika izsludināts konkurss „Radi savu līgo jeb apdziedāšanās dziesmu!”. Savas sacerētās apdziedāšanās dziesmas iesūtīja četri autori, kuri tika pie veicināšanas balvām.

Vasaras saulstāvjos aicinājām ikvienu, kurš vēlējas šajā dienā būt dabā, skaistā vietā, kopīgi svinēt šos svētkus. Gājām pļavās un pinām vainagus, pušķojām „Meņģeļu” sētu, sējām pirts slotiņas, dziedājām līgo dziesmas, baudījām dažādu veidu sierus un mājās ceptu maizi ar vareni gardu sviestu. Tika kurināta pirts, un ikvienam bija iespēja izbaudīt pēršanos silti omulīgajā „Meņģeļu” dūmu pirtiņā. Saules rietu sagaidījām ar ugunsroku iekuršanu un uguns plosa palaišanu dīķī. Visa vakara un nakts garumā kokles pavadījumā tika dziedātas latviešu tautasdziesmas un līgo dziesmas. Izturīgākie plkst. 4.17 no rīta sagaidīja saulītes mošanos „Meņģeļu” kalnā.

Brīnišķīgo sajūtu iespējā nolēmām, ka arī nākamajā gadā svinēsim šos svētkus.

Ieva Vilnīte,
Brāļu Jurjānu muzeja „Meņģeļi” vadītāja
Ievas Vilnītes foto

Vasara sociālās aprūpes centrā „Kastaņas”

Ir vasaras pilnbriedis. Tas šogad atnācis ar negaisa mākoņiem, ir maz saulītes un daudz drēgnu dienu. Sociālās aprūpes centra „Kastaņas” iemītnieki savas sirsniņas silda ar jaukām atmiņām par saules pielietu, tveicīgo vasaras sākumu. Darbīgākie iemītnieki, kā katru gadu, piedalījās rābarberu sagatavošanā ziemas krājumiem, kuri ziemā visiem labi garšo. Kopīga darbosšanās vienmēr ir saliedējoša un arī jautra.

Mēneša sākumā aprūpes centra iemītnieki devās ekskursijā uz „Kandžas laboratoriju”. Sirsnīgs paldies tās saimniekam Mārcim par atsaucību, par aktīvo pastaigu pa meža taku, kā arī par atraktīvo stāstījumu par stipro dzērienu gatavošanu. Ceļotāji mājās atgriezās, lai arī noguruši, tomēr pozitīvām emocijām pārbagāti. Paldies par jaukajiem iespaidiem!

Kad saulīte tuvojas savam augstākajam punktam, kad dienas ir garas un gaišas, „Kastaņu” iemītnieki un darbinieki kopīgi gatavojās vasaras Saulgriežu svinēšanai. Iemītnieki kopā ar Viju Vilmani akordeona pavadījumā atkārtoja Līgo dziesmas, dekorēja telpas un gaidīja svētkus. Līgo svētkus ieskandināja, kā arī ar nopietnām un nenopietnām dziesmām priecēja kapela „Aizezeres muzikanti”. Īstu jautrību sagādāja Sausnējas

aktieru kolektīvs ar humora pilnu skeču, savukārt par dančiem un dziesmām gādāja Uldis Vabulis, kā arī Aina un Vija. Paldies visiem sirdssiltajiem un enerģiskajiem cilvēkiem, kuri atbalsta, atrod laiku un iespēju, lai atbrauktu uz mūsu aprūpes centru un tā iemītniekiem ikdienu krāsotu priecīgākās krāsās! Lai arī šobrīd laiks laukā mūs nelutina, turpināsim baudīt vasaru, gaidīt saulīti un siltu laiku.

Evita Vaska, sociālās aprūpes centra „Kastaņas”
sociālā darbiniece
Evitas Vaskas foto

